*компоненты контекстуального обучения, условия результативного усвоения новых знаний, которые необходимы для успешного взаимодействия с окружающей средой.*

*В статье содержится очерк курса контекстуального обучения по этносоциологии возможной образовательной программы магистерского уровня "Этнические студии".*

***Ключевые слова:*** *конструктивизм, контекстуальное обучение, компоненты контекстуального обучения, принципы контекстуального обучения, стратегии контекстуального обучения, типы образования.*

***Yevtukh Vladymyr. Contextual learning: scientific discourse in educational space of foreign countries.***

*The article analyzes the foreign discourse on the phenomenon of "contextual learning" (CTL). It is noted that it is intensifying in the context of searching for alternatives to conventional forms of education in order to improve the quality of the educational process in the field of socio-humanities and the effective application of professional knowledge in everyday life. The origins and evolution of contextual learning are traced, the theoretical bases of its development and distribution in the countries of North America, Europe and Asian countries are reproduced.*

*There are several definitions of contextual learning, based on which a generalized understanding is proposed. Strategies, principles and components of contextual learning, which create an atmosphere of effective acquisition of new knowledge which is necessary for successful interaction with the environment, are considered.*

*The article contains a sketch of a course of contextual education in ethnosociology within a possible educational program of the master's level "Ethnic Studies".*

***Keywords:*** *constructivism, contextual learning, components of contextual learning, principles of contextual learning, strategies of contextual learning, types of education.*

DOI: https://doi.org/10.31392/NZ-npu-150.2021.02
УДК 378.147.091:78]:004-047.22

***Барановська І. Г., Мозгальова Н. Г., Барановський Д. М., Бордюк О. М.***

## ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІКТ У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

*У статті розглянуто можливості використання ІКТ у процесі дистанційного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва. На сучасному етапі розвитку суспільства інформаційну компетентність визначено провідним вектором якості освіти майбутніх учителів музичного мистецтва. Встановлено, що комп'ютерна грамотність – підґрунтя професійної компетентності. Зазначено, що в умовах дистанційного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва інформаційно-комунікаційні технології використовуються як: електронний дидактичний ресурс, мережеві технології освітнього призначення та технології створення освітнього середовища. Представлено аналіз змісту безкоштовних освітніх платформ та сервісів, (Prometheus, Ed Era, WiseCow), на вміст необхідного освітнього концепту для вивчення музичних дисциплін. Встановлено, що на початку пандемії Covid-19 учасники освітнього процесу, маючи низький рівень комп'ютерної грамотності, намагалися знайти оптимальний спосіб, який дозволив здобувачам продовжити навчання в дистанційному*

*режимі. З'ясовано, що дистанційне навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва було налагоджено за допомогою освітніх сервісів Google class, Google forms, Viber, Zoom, Google Meat; платформ Zoom, Google Meat; соціальних мереж Facebook, Instagram, месенджерів Viber, Telegram та електронної пошти. Велике значення мала розробка викладачами кафедр електронних підручників та авторських дистанційних курсів "Історія мистецтв", "Гра на музичних інструментах", "Народознавство та фольклор України", "Історія української музики", "Історія української культури", "Теорія музичної інтерпретації", "Світова музична культура", "Музична педагогіка та методика викладання фахових дисциплін". Підкреслено, що дистанційне викладання музичних дисциплін має складності, пов'язані не тільки з особливостями Інтернет зв'язку, а й з необхідністю заміни живого художньо-творчого педагогічного спілкування на дистанційну взаємодію.*

*Презентовано спеціальний курс "ІКТ за спеціальним спрямування". Наведено приклади використання спеціальних програмних засобів для запису, перегляду та прослуховування нотного тексту, аранжування музичних творів, створення та поширення відео продуктів, тощо. Схарактеризовано спеціальні програми, навички роботи з якими дозволять майбутнім учителям музичного мистецтва по-новому використати текстову, звукову, графічну, відео інформацію, створити новий освітній мультимедійний контент.*

***Ключові слова:*** *майбутні вчителі музичного мистецтва; інформаційна компетентність; ІКТ; дистанційне навчання; комп'ютерна грамотність; музичне мистецтво.*

Щороку потоки інформації, що зустрічає та оточує людину невпинно зростає. Інформація стала своєрідним елементом розвитку сучасного соціуму (науки, освіти, культури, економіки, тощо). Інформація надходить з різних медіа джерел: телерадіомовлення, преса, соціальні мережі, підкасти, блоги, інтернет-видання тощо. Непомітно зі слухачів та читачів всі верстви населення перетворюються на авторів та поширювачів інформації, оскільки регулярно отримують на свої гаджети та комп'ютери різні оновлення, сповіщення, що надходять звідусіль (мессенджери, електронна пошта, різні медіа). Зорієнтуватися в цьому поліхудожньому інформаційному потоці можна у разі, коли наявні вміння швидко видобувати потрібну інформацію та критично оцінювати її. Пріоритетними для освітян стають питання медіа грамотності та інформаційної компетентності майбутніх учителів, зокрема вчителів музичного мистецтва, а також проблеми інтеграції інформаційних комп'ютерних технологій у мистецьку освіту.

Сучасні реалії (пандемія Covid-19) стали непростим викликом для освітян. Проте, освітяни активно намагалися знайти оптимальний спосіб продовжити навчання та забезпечити здобуття майбутнім учителям музичного мистецтва якісної освіти. Вимогою сьогодення стала модернізація засобів дистанційної освіти майбутніх вчителів музичного мистецтва, що поєднує досягнення мистецької педагогіки та музичного мистецтва з можливостями інформаційно-комунікаційних технологій, сприяє переходу від механічного засвоєння знань до формування вмінь та навичок самостійно вчитися та здобувати знання [1, с. 43-46].

Аналіз навчально-дистанційної практики свідчить про те, що перед викладачами музичного мистецтва закладів вищої освіти постала потреба в оперативному ознайомленні з сучасними досягненнями у галузі інформаційних комп'ютерних технологій та інтеграції інновацій у мистецьку освіту. Особливо складним виявилось налагодження дистанційного викладання музичних

дисциплін, оскільки їх вивчення потребує художньо-творчого характеру взаємодії викладача та студента, застосування інноваційного програмного забезпечення, сучасних електронних засобів навчання музичному мистецтву, створення хмарного освітнього середовища.

Деякі перспективні напрямки цієї проблеми окреслені у працях українських науковців. Фахівцями у галузі мистецької освіти (А. Бондаренко [2], О. Бордюк [3], Л. Гаврілова [4], В. Орлов [5], Ю. Олійник [6]), досліджено інтеграційні процеси навчання музики засобами комп'ютерних технологій. Доцільність використання мультимедійних технологій у вивчені дисципліни "Музичне мистецтво" висвітлено у працях Л. Масол [7], Н. Новікової [8], С. Шипа [9], [10]. Застосування ІКТ як інструменту розширення горизонтів музичної творчості та формування фахових умінь аранжувати, перекладати, створювати, інструментувати музичні твори розглянуто в роботах Л. Варнавської [11], І. Горбунова [12], Ю. Дворника [13], В. Луценко [14], О. Чайковської [15], Д. Чуракова [16]. Побіжно висвітлено застосування ІКТ у процесі професійної підготовки майбутніх учителів музики в наукових доробках О. Олексюк [17], О. Реброві [17], О. Щолокової [18] та інших. Педагоги-музиканти переконані, що на сучасному етапі розвитку музичної освіти застосування ІКТ значно збагачує музичну педагогіку інноваційними та інтерактивними методами та способами навчання. Водночас, аналіз педагогічної літератури свідчить про відсутність спеціальних досліджень з методики дистанційної підготовки нової генерації майбутніх учителів музики, що володіють необхідним комплексом фахових знань, умінь і навичок та здатні вільно застосовувати можливості ІКТ для вивчення та навчання музики.

**Мета статті** – вивчити можливості використання ІКТ у процесі дистанційного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва.

Компетентнісний підхід – один із стратегічних напрямів педагогіки професійної освіти, що орієнтує на досягнення певного освітнього результату. У галузі вищої освіти поняття "професійна компетентність" – провідний критерій якості підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до фахової діяльності. В умовах дистанційного навчання комп'ютерна грамотність та інформаційна компетентність стають рушієм впровадження ІКТ у теорію і практику мистецької освіти. Майбутній вчитель музичного мистецтва має володіти сучасними інформаційно-комунікаційними засобами ведення уроку.

У нашому досліджені інформаційну компетентність визначено як складову професійної компетентності, як сукупність компетенцій, пов'язаних із роботою з інформацією у всіх її формах і представленнях, які дозволяють ефективно користуватись інформаційними технологіями різних видів як у традиційній друкованій формі, так і комп'ютерними телекомунікаціями, працювати з інформацією в різних її формах і представленнях як у повсякденному житті, так і в професійній діяльності. Принагідно відзначимо, що інформація безмежного кіберпростору сьогодні набуває свого нового буття завдяки цифровим технологіям. Комп'ютерна грамотність стає життєво необхідною компетентністю всіх учасників освітнього процесу, оскільки прогресивні зміни в освітніх програмах та умови навчання дистанційно вимагають обов'язкового

мінімуму знань, умінь та навичок роботи з комп'ютером, застосування ІКТ у процесі повідомлення знань та виконання завдань.

Підкреслимо, ІКТ передусім пов'язані з переробкою (збір, обробка, збереження, передача) інформації. Рівень розвитку засобів дистанційної передачі інформації та забезпечення загальнонаціонального доступу до освітніх ресурсів шляхом використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж сьогодні набуває якісно нового значення. Телекомунікаційні системи дозволяють об'єднати різні, віддалені один від одного, пристрої, як от: комп'ютер і сканер чи факс; навчальні заклади та супутники, відеокамери, тощо. В освітньому процесі сьогодні популярними стали такі телекомунікаційні засоби як: електронна пошта, глобальне мультимедійне середовище (WWW – Word Wide Web), телеконференції, електронні дошки об'яв, мессенджери та соціальні мережі. В умовах дистанційного навчання вони стають середовищем навчального призначення, що забезпечує: доступність навчального матеріалу, обмін навчальною інформацією та інтерактивну безпечну взаємодію учасників освітнього процесу.

ІКТ в мистецькій освіті – "певна сукупність електронних освітніх ресурсів і спеціальних програмних засобів мистецького спрямування, що використовуються у підготовці вчителя мистецьких дисциплін для забезпечення якості освітніх процесів і результатів [3]. В умовах дистанційного навчання ІКТ стають основними складовими дистанційної музичної освіти, оскільки уможливлюється їх використання як електронного дидактичного ресурсу (мультимедійні продукти: електронні підручники, посібники, енциклопедії, бази даних), безпосередньо в освітньому процесі та самостійній роботі, як мережеві технології освітнього призначення (електронна пошта, телеконференція, вебінар) та для створення єдиного освітнього середовища. Інформаційні комп'ютерні технології дозволяють вчителеві музики по-новому використовувати текстову, звукову, графічну та відеоінформацію, створюючи новий освітній мультимедійний контент [17], [18].

У процесі нашого дослідження на початку пандемії (березень-квітень 2020 р.) було проведено опитування здобувачів СВО "бакалавр" (майбутніх учителів музичного мистецтва), вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу "Мистецтва", викладачів ЗВО Вінницької області та м. Вінниця (всього 87 осіб) щодо готовності навчатись та здійснювати дистанційне навчання. Ми констатували низький рівень комп'ютерної грамотності респондентів. Серед вчителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу мистецтво, викладачів ЗВО вміють легко користуватись комп'ютером лише 33%, відчувають труднощі у роботі з комп'ютером – 67%. Серед студентів вільно користаються комп'ютером чи гаджетом 47% респондентів, інші – констатують недостатність обов'язкового мінімуму необхідних знань для застосування комп'ютера.

Варто наголосити на причинах такої складної ситуації на початку пандемії:

– відсутність стійкої мотивації та потреби використовувати комп'ютер в освітньому процесі;

– недостатня матеріальна технічна база закладів освіти;

– недостатність або відсутність методичного та програмного забезпечення;

– недооцінка можливостей використання ІКТ в професійній діяльності вчителя музичного мистецтва;

– недосконалість освітніх програм (не враховують специфіку діяльності вчителя музичного мистецтва та швидкий інформаційний розвиток суспільства.

У ході дослідження було проведено опитування “Дистанційне навчання – так чи ні” студентів різних курсів (68 осіб) факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Результати анкетування показали, що дистанційне навчання під час пандемії Covid-19 з усіх навчальних дисциплін було налагоджено протягом 2-3 тижнів, хоча організовано опанування музичних дисциплін – по-різному. Опинившись в нестандартних умовах, одні викладачі налагоджували взаємодію через мессенджери, соціальні мережі, електронну пошту, інші – обирали формат відео конференцій, вивчали можливості освітніх сервісів та платформ, самостійно розробляли навчально-методичні матеріали та завантажували їх у Google class.

Варто наголосити, що, маючи низький рівень комп’ютерної грамотності, не маючи спеціальних рекомендацій щодо роботи з дистанційному режимі, викладачі не зводили вивчення музичних дисциплін тільки до надання завдань для самостійного опрацювання та набору лінків на відео зі стогу, сайту чи освітньої платформи. Така вимушена ситуація стала гарним поштовхом та мотивом для всіх учасників освітнього процесу розширити свої знання та удосконалити навички застосування ІКТ. Важливо було організувати групові та індивідуальні он-лайн консультації, розробити гнучкі інструкції, як налагодити самостійну роботу майбутніх учителів музичного мистецтва, щоб практичні музичні завдання були якісно виконані, надіслані викладачу, здійснити тестовий контроль на закріплення та перевірку музичних знань, підготувати різні види інтерактивних завдань, цікавих і водночас по-силі для виконання студентами в он-лайн режимі, тощо.

Навчання майбутніх учителів музичного мистецтва відбувалось за допомогою освітніх сервісів Google class, Google forms, Viber, Zoom, Google Meet та освітніх платформ Prometheus, Ed-Era (суспільні дисципліни). Студенти відмітили Google class, як одну з найкращих платформ, оскільки вона має достатньо функцій, а саме: “створювати, поширювати і класифікувати завдання безпаперовим шляхом”, “пропоновані завдання завжди доступні, зручно розташовані, є можливість бачити послідовність їх виконання, легко здавати виконані завдання для перевірки, завантажуючи їх на хмарне сховище Google диск”, а викладачеві зручно їх перевіряти і одразу виставляти бали.

Принагідно зауважимо, що кількість дистанційних курсів, які розроблено та представлено у системі Google class, на персональних сайтах викладачів музичних дисциплін у спеціально створених групах на Facebook постійно зростає та удосконалюється. Викладачами кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти, кафедри музикознавства, інструментальної

підготовки та хореографії Вінницького державного педагогічного університету розроблено дистанційні курси "Історія мистецтв", "Гра на музичних інструментах", "Народознавство та фольклор України", "Історія української музики", "Історія української культури", "Теорія музичної інтерпретації", "Світова музична культура", "Музична педагогіка та методика викладання фахових дисциплін"; доцентом Т. Сідлецькою підготовлено електронні навчальні посібники "Практична культурологія. Музичне мистецтво", "Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України", "Історія української культури". Триває робота викладачів над розробкою навчально-методичних матеріалів музичних дисциплін для здобувачів на університетській освітній платформі Collaborator.

Варто констатувати, що вагоме місце для налагодження дистанційного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва мали соціальні мережі та мессенджери, які дали можливість користувачам, як студентам, так і викладачам, створювати публічний або частково публічний профіль; переглядати список відвідувачів та контакти інших користувачів, керувати списком контактів, оперативно передавати актуальну навчальну інформацію й, за потреби, робити нагадування, надавати індивідуальні та групові консультації, тощо. Респонденти відмітили як позитивний факт, наявність у деяких соціальних мережах (Facebook, Instagram) та сервісах спілкування та обміну повідомленнями (месенджерах Viber, Telegram) достатньо великий вибір додатків, а саме: створення віртуальних груп, здійснення групових відео дзвінків, котрі можна ефективно застосувати з навчальною метою в будь-який час та в будь-якому місті. Наприклад, у соціальній мережі Facebook, викладачами дисципліни "Музична педагогіка та методика викладання фахових дисциплін" була створена група "Коворкінг креативних музичних ідей", куди на публічний огляд викладачі розміщували кращі студентські роботи та творчі проєкти. Цікаво було переглядати та аналізувати креативні погляди студентів на актуальні проблеми музичної педагогіки, виконані у різних формах: відео ролик, анімаційний фільм, презентація, квест, тощо. Як підсумок зазначимо, що в умовах карантину пандемії Covid-19 соціальні мережі та месенджери стали одним з інструментів досягнення часткових цілей підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Дистанційне навчання студентів також відбувалось за допомогою платформ Zoom, Google Meet, що надали користувачам можливість працювати у форматі відео конференцій, Компанії розробники відкрили безкоштовний доступ до послуг цих сервісів – це дозволило викладачам заздалегідь планувати час зустрічей, запрошувати на них необхідну кількістю учасників (від двох і більше), а всім учасникам вчасно долучатися до ефіру за надісланим посиланням, працюючи як на комп'ютері, так і зі смартфону. Відмітимо, як позитивний момент, можливість подивитись запис трансляції у випадку запізнення учасника на зустріч, переглянути (прослухати) лекцію ще раз з метою повторення матеріалу заняття, перед тестуванням чи екзаменом.

Викладачі та студенти зазначили, що у форматі он-лайн відео конференцій зручно та продуктивно проводити захисти курсових та дипломних

робіт, прозоро складати екзамени з фахових дисциплін. Простий інтерфейс та зручні засоби керування учасниками (включення та відключення мікрофону, відео), багато корисних функцій: можливість демонстрації екрану, перегляду відео та відео-презентацій, переписка у чаті, автоматичний відеозапис перебігу конференції на Google диск дозволяє швидко та ефективно впровадити їх в освітній процес, оскільки для роботи в режимі Google Meet чи Zoom необхідний тільки браузер. Недоліком можна вважати обмеження у часі безкоштовних он-лайн зустрічей (30-40 хвилин) у Zoom, а також неможливість синхронізувати виконання музичних творів двох чи більше виконавців одночасно.

Респонденти вказали, що в період пандемії найбільш популярними в дистанційному освітньому середовищі стали індивідуальні та групові консультації викладачів, тестування (перевірка якості теоретичних знань з дисциплін музично-педагогічного циклу), перегляд, аналіз та оцінка відеозаписів виконання музичних творів, зокрема під завчасно зроблену фонограму, завдань на створення музичного супроводу до пісень шкільного репертуару, художньо-творчу інтерпретацію музичних творів, створення відео колекцій записів виконання відомих творів композиторів-романтиків, українських композиторів, композиторів класиків відомими музикантами.

Здійснивши контент-аналіз відповідей респондентів щодо видів та кількості навчальних завдань, котрі варто використовувати в дистанційному навчанні музики, ми дійшли висновку, що такі види творчих завдань як: створення мистецьких квестів, аранжування музичних творів, запис та підготовка відео з виконання музичних творів, розробка мистецьких проектів є надзвичайно корисними, цікавими та необхідними. Однак, їх якісне виконання потребує підвищення рівня комп'ютерної грамотності (розширення обов'язкового мінімуму знань для роботи з комп'ютером, обізнаності з новими програмними засобами для запису та відтворення музики, тощо), як студентів та викладачів, з метою використання інноваційних можливостей ІКТ. Майбутні вчителі музичного мистецтва зазначили, що виконання інтерактивних музично-творчих завдань потребує використання додаткових ресурсів (сайти музеїв, театрів, медіа стоки (скачування фото, відео, аудіо матеріалів), You Tube (відео уроки, концерти тощо) та використання додаткового програмного забезпечення. Наявна ситуація спонукала всіх учасників освітнього процесу до самовдосконалення та саморозвитку.

Нова українська школа зібрала кілька десятків безкоштовних он-лайн інструментів, які допомогли вчителям-предметникам, учням та їх батькам ефективно навчатись під час карантину. Навчання студентської молоді (зокрема майбутніх учителів музичного мистецтва) організувати за допомогою існуючих безкоштовних освітніх сервісів було неможливо, оскільки не існує необхідного контенту. Наявні освітні он-лайн сервіси для навчання українською мовою, що пропонують безкоштовні курси з різних дисциплін, майже не містять відео лекцій, інтерактивних завдань з мистецьких дисциплін, зокрема музичного мистецтва.

Наприклад, одним з найпопулярніших серед викладачів та студентів закладів вищої освіти є сервіс безкоштовних он-лайн курсів Prometheus.

Український сервіс цієї освітньої платформи почав працювати з 2014 року. Користувачам надається можливість у зручний час переглянути відео-лекції, виконати інтерактивні завдання, перевірити набуті знання з різних дисциплін, також на форумі є можливість обговорити проблемні питання з іншими студентами та викладачами. На даній платформі музичне мистецтво представлено досить обмежено, а саме тільки англомовними лекціями мистецького напрямку "Art & Design" – "Мистецтво та дизайн", які в українському сервісі відсутні.

Освітній проект Ed Era містить контент широкого освітнього профілю (лекції з різних дисциплін, повноцінні он-лайн курси та супроводжуючі їх матеріали), які команда проекту самостійно розробляє спільно з викладачами. Для кращого засвоєння навчального матеріалу слухачам пропонуються короткі відео, запитання, завдання, а також конспект з ілюстраціями та поясненнями. Контроль освітньої діяльності студентів відбувається шляхом щотижневого виконання завдань. Успішне завершення вивчення курсу підтверджується сертифікатом після складання екзамену. Однак, необхідного інструментарію для вивчення музичних дисциплін на платформі не представлено.

Серед великого переліку освітніх сервісів заслуговує на схвальну оцінку вільний відеолекторій WiseCow, створений для безкоштовного навчання українців. На сайті представлено 9 розділів: література, кіно, мистецтво, музика, журналістика, театр, історія, мода та соціум. Кожний розділ містить по 10 курсів з відео та додатковими матеріалами для дистанційного ознайомлення з різними видами мистецтва. Такий формат був розроблений спеціально для жителів маленьких міст та сіл. Цінним для нашого дослідження є те, що розділи та курси, що представлені на сервісі, присвячені вивченню української історії та мистецтва. Наприклад, розділ "100 років за 100 хвилин" пунктирно оповідає століття. На кожне десятиліття відводиться всього 10 хвилин, однак, пропоновані матеріали важливі та цікаві як для студентської, так і для учнівської молоді, оскільки торкаються актуальних тем: "Жіночі імена в мистецтві", "Голлівудський ренесанс", "100 років українського мистецтва за 100 хвилин" тощо.

Таким чином, постала необхідність спрямувати роботу викладачів ЗВО (зокрема музичних дисциплін) на розробку авторських дистанційних навчальних курсів, оскільки на жодній україномовній освітній платформі серед великого переліку пропонованих освітніх програм музичне мистецтво не представлено або на сервісі викладено окремі теми з музичних теоретичних дисциплін. Процес створення необхідного освітнього контенту для музичних дисциплін копіткий та довготривалий. Розробники зіштовхуються з труднощами, як технічного (недостатній рівень вмінь та навичок для роботи з інноваційними ІКТ (комп'ютерні технології розвиваються швидше ніж освітні), обмежений досвід роботи з ними), так і методичного планів (наприклад, які види та кількість цікавих, складних, але посильних навчальних завдань запланувати). Окрім цього, майже неможливо заміни живе художньо-педагогічне спілкування , наприклад, під час набуття студентами навичок співу, гри на інструменті, роботи над музичним твором, досягнення художності

виконання музичного твору через розкриття та донесення його емоційного змісту на спілкування у дистанційному режимі.

На допомогу студентам та викладачам був розроблений спеціальний курс “ІКТ за спеціальним спрямуванням”, методичні рекомендації “Інформаційні теології в музиці”, для викладачів ЗВО записав освітні ролики та проводив тренінги: “Робота в системі Collaborator”.

Мета курсу “ІКТ за спеціальним спрямуванням” – ознайомлення здобувачів із змістом наявних освітніх безкоштовних он-лайн платформ, сервісів, додатками та допоміжними програми для навчання українською мовою, донесення інформацію про можливості сучасних програм (безкоштовних або тих, що мають безкоштовну версію з урізаним функціоналом), котрі уможливлюють швидке та якісне виконання музично-творчих завдань, розширюють знання та досвід роботи з комп’ютерними технологіями для музичної творчості, підвищують рівень інформаційної і професійної компетенції майбутніх учителів музичного мистецтва.

На рисунку 1 схематично представлено види ІКТ для дистанційного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва.

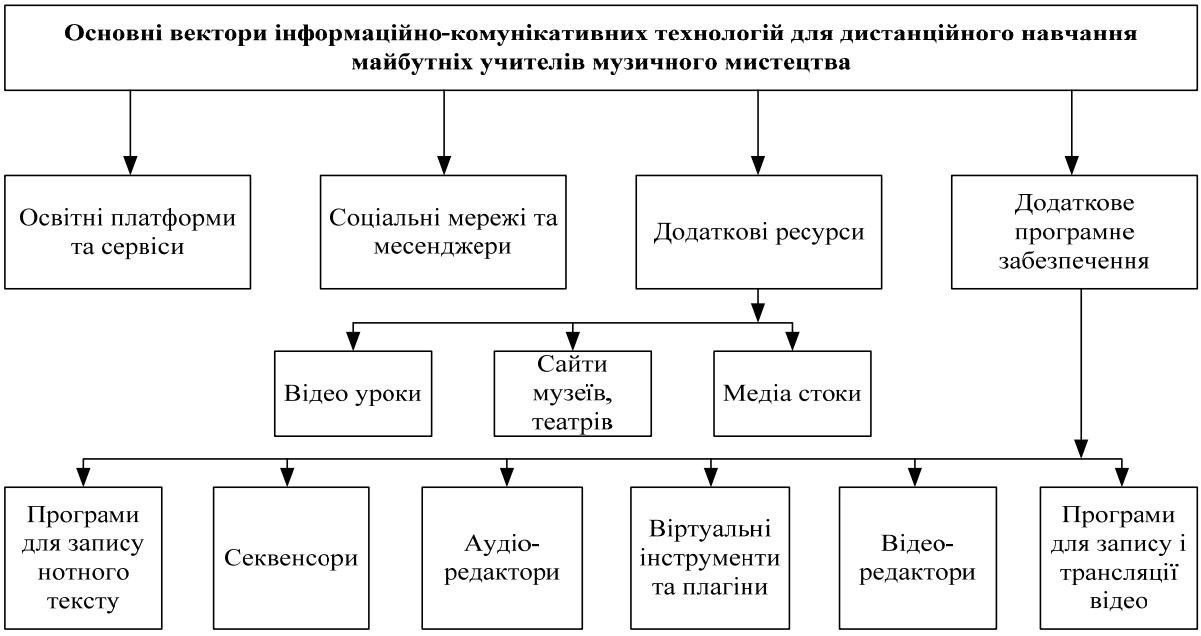


*Рис. 1. Види ІКТ для дистанційного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва*

Особливості проведення уроків музичного мистецтва в ЗЗСО потребують знань та навичок роботи зі спеціальними програмами. Сучасний вчитель музичного мистецтва повинен вміти записати мелодію, партитуру шкільної пісні. Розглянемо технічні та освітні можливості деяких з них.

Підготувати музичний твір для слухання та перегляду на екрані в умовах уроку можна за допомогою програм MuseScore та Easy Music Composer Free. У межах спеціального курсу студенти виконували індивідуальні завдання, засвоювали основі функціональні можливості та головні елементи інтерфейсів цих програм.

MuseScore – це програма для створення та редагування нотних партитур з простим і зручним інтерфейсом. Є підтримка вводу нотного тексту одразу з зовнішньої MIDI-клавіатури, що значно пришвидшує його набір, потім звичайно ж помилки можна відредагувати. Також MuseScore має велику бібліотеку з шаблонами, та великою базою інструментів. Нотний текст можна одразу відтворити як по партіям, так і весь одночасно завдяки вбудованому секвенсору та синтезатору FluidSynth. Експорт готових партитур можна провести в більшість розповсюджених графічних форматів, а також у потрібні аудіо формати, якщо встановити додаткові плагіни (доповнення) для цього.

Easy Music Composer Free – зручна програма для написання музики. Включає близько 30 прикладів готових партій, які можна прослухати та редагувати. Такі вправляння дають змогу швидше освоїти програму. Також є можливість записати голос окремою доріжкою для завершення композиції.

Сучасний вчитель музики завжди матиме авторитет серед учнів, якщо вмітиме самостійно аранжувати музичні твори, інструментувати їх для певного складу ансамблю, створювати якісні мінусові супроводи до пісень. На безкоштовному програмному забезпеченні зробити це доволі важко, але на базовому рівні можливо. Для створення якісного аранжування музичного твору використовуються програми секвенсори (DAW, digital audio workstation, цифрова звукова робоча станція). Розглянуті програми для запису нотного тексту також містять секвенсори, але їх функції дуже обмежені, і якісно зробити мінус не вийде. Для кращого розуміння введемо декілька визначень:

• DAW (секвенсор) – програма для запису та редагування музики.

• VST, VSTi, AU, AAX, RTAS – формати плагінів (доповнень), що дозволяють додати в DAW нові віртуальні інструменти або ефекти.

• Piano roll – область редагування партій віртуальних інструментів. На piano roll пишуться ноти, зазначається їх тривалість та гучність.

Avid Pro Tools First. На нашу думку, сьогодні це один із самих зручних та доступних професійних секвенсорів, що постійно оновлюється. Він дотепер використовується на більшості студій звукозапису. Розширена його версія – платна. Перша версія програми вийшла в 1991 році, її інтерфейс сильно вплинув на інтерфейси сучасних секвенсорів. Першою піснею на верхніх стрічках чартів зробленою в DAW, була робота Рікі Мартіна Livin' la Vida Loca, зведена в Pro Tools в 1999 році. Безкоштовна версія програми має обмеження по кількості аудіо доріжок (16), а також можна використовувати лише базові версії плагінів інтегрованих в програму. На рисунку 2 представлено приклад створення мінусової фонограми до шкільної пісні, за допомогою програми Avid Pro Tools First.

*Рис. 2. Приклад створення мінусової фонограми до шкільної пісні, з використанням програми Avid Pro Tools First*

PreSonus Studio One Prime. Одна із самих молодих DAW. Інтерфейс має логічну і зручну будову. Містить непоганий базовий набір вбудованих ефектів. Відволікатись від творчого процесу на технічні проблеми не знадобиться достатньо увімкнути Studio One і почати творити. Перевагою секвенсора є його стабільність у роботі. Недоліком можна вважати не самий зручний piano roll та необхідність використовувати з програмою монітор з високою роздільною здатністю.

Cakewalk Sonar. Це секвенсор, який тільки кілька років назад став повністю безкоштовним. Тепер він немає обмежень на кількість доріжок або використання сторонніх плагінів. До переваг можна віднести зручний інтерфейс з можливістю додаткового налаштування, віртуальна ударна установка Addictive Drums та база семплів від Cakewalk у комплекті та зручний piano roll.

Сьогодні викладачі та студенти мистецько-педагогічних факультетів намагаються знайти перспективні шляхи професійного утвердження. Відповідно підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва має передбачати формування інтегрованих знань у відповідній галузі мистецтва та вмінь гнучко їх застосовувати на практиці. Одним з ефективних способів організації процесу пізнання є застосування проектних технологій, властивістю яких є змінність та здатність до постійних трансформацій. Інтерактивні проектні завдання під час дистанційного навчання були спрямовані на конкретний результат – розробка освітніх мистецьких проектів для школярів на одну з тем: “Великі родини музикантів”, “Українські композитори священики”, “Цікаві факти з життя композиторів романтиків”, “Сучасне прочитання музики епохи романтизму” [19]. Розробка та виконання завдань вимагали самостійності мислення, дослідницького спрямування навчальної діяльності, інтеграції різних галузей

знань, встановлення різнорівневих зв'язків, актуалізації особистісного досвіду. Успішне виконання поставлених завдань дозволило студентам продемонструвати набуті професійні знання, дослідницькі навички, вміння знаходити та критично оцінювати історичні факти з музичної літератури, аналізувати стилі музики, обирати інноваційні методи та форми навчання музики. Важливо, щоб подача матеріалу була оригінальна та цікава для сучасних школярів, спонукала до роздумів, викликала інтерес до музичного мистецтва. За допомогою безкоштовних відео редакторів (DaVinci Resolve Lite, Shotcut, OpenShot, HitFilm 3 Express) майбутні вчителі музичного мистецтва в межах своїх мистецьких проектів створили цікаві відеоролики, відеопрезентації, інтерактивні плакати, хвилинні анімаційні фільми, тощо [20], [21].

DaVinci Resolve Lite – це безкоштовна версія професійного відео редактора DaVinci Resolve. На нашу думку, це найкращий безкоштовний аналог платних редакторів (наприклад, Adobe Premiere Pro). Раніше ця програма була призначена для професійної корекції кольору у відео, зараз за допомогою неї можна і монтувати відео. Процес роботи по створенню відео складається з 4 етапів: експорт відео кліпів, нарізка та компонування, корекція кольору та накладання ефектів, експорт кінцевого відео. На рис. 3. подано приклад роботи над відеороликом до міні проекту "Сучасне прочитання музики епохи романтизму" у програмі DaVinci Resolve Lite.

*Рис. 3. Приклад виконання завдання до міні проекту "Сучасне прочитання музики епохи романтизму", з використанням програми DaVinci Resolve Lite*

Shotcut – безкоштовний відео редактор початкового класу, містить багато вбудованих аудіо та відео фільтрів, однак інтерфейс потрібно налаштовувати під час першого запуску.

OpenShot – безкоштовний відео редактор з відкритим програмним кодом. Містить типовий набір інструментів для монтажу відео. Включає вбудовані відео ефекти та відео переходи, а також утиліти для створення 3D тексту та

анімації.

HitFilm 3 Express – це безкоштовна версія платного відео редактора. HitFilm має більш важкий інтерфейс, характерний для професійних відео редакторів. Включає велику кількість стандартних відео фільтрів, підтримує сторонні відео плагіни. Можна експортувати відео, як у файл, так і одразу на канал You Tube.

В межах спеціального курсу в умовах дистанційного навчання майбутні вчителі музичного мистецтва розробляли, записували та транслювали фрагменти відео уроків музичного мистецтва.

Для запису та трансляції відео уроків у форматі скрінкастів використовували безкоштовну програму Open Broadcaster Software (OBS). Студенти отримали досвід роботи з програмним забезпеченням, яке дозволяє проводити ефіри наближені до професіональних, з накладанням різних ефектів у реальному часі. Програма включає багато пресетів (авто налаштувань) під такі стрімінгові платформи як YouTube, Twitch, Instagram, Facebook та інші.

Впровадження спеціального курсу “ІКТ за спеціальним спрямуванням” знайомить здобувачів з різними види ІКТ, окреслюють можливості їх використання у процесі майбутньої професійної діяльності, забезпечують розкриття творчо-інтелектуального потенціалу кожного студента, дозволяють опанувати стратегії педагогічного пошуку, оволодіти потужними професійними знаннями та вміннями навчити музиці в он-лайн умовах.

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** Майбутні вчителі музичного мистецтва – це вчителі нової хвилі. Сьогодення вимагає свідомого використання дидактичних можливостей інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці студентів мистецько-педагогічних вузів. Від того наскільки досконало майбутні вчителі оволодіють сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, настільки виважено та педагогічно доцільно вони зможуть їх застосувати на практиці. Поява нових форм дистанційного спілкування уможливлює адаптованість освітнього процесу до індивідуальних потреб та можливостей кожного студента, дозволяє оперативно вносити зміни у хід подання навчального матеріалу, варіювати методи та форми освітнього процесу.

Перспективно доречним є розробка та впровадження в освітній процес програми формування інформаційної готовності майбутніх вчителів музичного мистецтва “Музика в цифровому просторі”, програм підвищення кваліфікації для вчителів музичного мистецтва “Комп’ютерне аранжування і композиція”, “Сучасна студія звукозапису та робота в ній”, “Оформлення нотних видань на комп’ютері” тощо.

***Використана література:***

1. Барановська І. Г. Мистецькі інтегративні технології в поліхудожній освіті *Інформаційні технології в освіті.* № 2 (39), С. 40-50, 2019.
2. Бондаренко А. В. Формування пізнавальної самостійності майбутніх учителів музики з використанням мультимедійних технологій : дис. … канд. пед. наук / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2013.

3. Бордюк О. М. Науково-методичні засади впровадження курсу "Інформаційно-комунікативні технології в мистецькій освіті" *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми,* 2015. № 41, С. 226-231.
4. Гаврілова Л. Г. Оновлення методів музичного виховання у професійній підготовці майбутніх учителів музики в контексті інформатизації сучасної мистецької освіти *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти.* 2016. Вип. 4, С. 14-24, [Електронний ресурс]. Доступно: http://pptma.dn.ua/index.php/uk/arkhiv-vipuskiv/za-2016-rik/vipusk-4-2016/309.
5. Орлов В. Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін. Київ : Наукова думка, 2003.
6. Олійник Ю. І. Формування творчої особистості майбутніх учителів мистецьких спеціальностей засобами комп'ютерних технологій : автореф. дис. … канд. пед. наук, ДВНЗ "Ун-т менеджменту освіти" НАПН України. Київ, 2010.
7. Людмила Масол Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання. Харків : Друкарня Мадрид, 2015.
8. Новікова Н. В. Формування пізнавального інтересу підлітків на уроках музики засобами мультимедійних технологій : дис. … канд. пед. наук / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2011.
9. Шип С. В. Что такое "музыкальное произведение"? *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 14, 2015. Вип. 18, С. 8-13. [Електронний ресурс]. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_014_ 2015_18_4.
10. Шип С. Музична форма від звуку до стилю. Київ : Заповіт, 1998.
11. Варнавська Л. І. Формування готовності студентів до використання комп'ютерних технологій на уроках музики. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2013. Вип. 38. С. 11-15.
12. Горбунова И. Б. Музыкально-компьютерные технологии: к проблеме моделирования процесса музыкального творчества. Санкт-Петербург : Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2012.
13. Дворник Ю. Ф. Формування творчих якостей майбутнього вчителя музики засобами комп'ютерних технологій : дис. … канд. пед. наук / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2013.
14. Луценко В. В. Формування творчої активності майбутніх учителів музики засобами комп'ютерних технологій : дис. … канд. пед. наук, Житомир, 2009.
15. Чайковська О., Александрова Г. Мультимедійні технології як чинник формування інноваційного навчального середовища на уроках музики. *Рідна школа.* 2013. № 3. С. 66-69.
16. Чураков Д. Г. Развитие креативности у студентов музыкальных специальностей вуза с помощью музыкально-компьютерных технологий. *Вектор науки ТГУ.* 2012. № 1 (8). С. 321-324.
17. Oleksiuk Olga, Rebrova Olena. Conceptual Ideas of Narrative Pedagogy in Professional Foration of a Music Art Teacher *Yournal of History Culture and Art Reseach* 7(1). Cilt 7. Sayi1. 2018. [Електронний ресурс]. URL: http://kutaksam.karabuk.edu.tr/index.php/ilk/article/view/1471
18. Shcholokova Olga Art and pedagogical designing as a means of improvement of music teacher's professional preparing. *Economics, management, law: socio-economical aspects of development: Collection of scientific articles*. 2016. Volum 2. P. 265-268. [Електронний ресурс]. URL: https://pdfs.semanticscholar.org/c804/35908dc1610c6ffd02893179bbd26c986352.pdf.
19. Moskvichova Y., Mozgalova N., Shcholokova O., & Baranovska I. Historical Prerequisites for the Formation, Worldview, and Aesthetics of Romanticism: Specificity of the Ukrainian Model *Journal of History Culture and Art Research,* 8(4), 300-312, 2019. URL: http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i4.2314.
20. Барановська І. Г., Мозгальова Н. Г. Поліхудожня освіта майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: проблеми і перспективи. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 14. 2019. Вип. 26. С. 9-15.
21. Барановська І. Г., Лазаренко Ю. Д. Творча самореалізація молодших школярів на уроках музичного мистецтвах *Молодий вчений*. 2018. № 5.2 (57). С. 71-75.

## *References:*

[1] Baranovska I. H. (2019) Mystetski intehratyvni tekhnolohii v polikhudozhnii osviti [Art integrative technologies in polyart education] *Informatsiini tekhnolohii v osviti*. № 2 (39), С. 40-50. [in Ukrainian].
[2] Bondarenko A. V. (2013) Formuvannia piznavalnoi samostiinosti maibutnikh uchyteliv muzyky z vykorystanniam multymediinykh tekhnolohii [Formuvannia piznavalnoi samostiinosti maibutnikh uchyteliv muzyky z vykorystanniam multymediinykh tekhnolohii]: dys. … kand. ped. nauk / Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. Kyiv. [in Ukrainian].

[3] Bordiuk O. M. (2015) Naukovo-metodychni zasady vprovadzhennia kursu “Informatsiino-komunikatyvni tekhnolohii v mystetskii osviti” [Scientific and methodological principles of implementation of the course "Information and communication technologies in art education"] Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy. № 41, S. 226-231. [in Ukrainian].

[4] Havrilova L. H. (2016) Onovlennia metodiv muzychnoho vykhovannia u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv muzyky v konteksti informatyzatsii suchasnoi mystetskoi osvity [Updating methods of music education in the professional training of future music teachers in the context of informatization of modern art education] *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*. Vyp. 4, S. 14-24, [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://pptma.dn.ua/index.php/uk/arkhiv-vipuskiv/za-2016-rik/vipusk-4-2016/309. [in Ukrainian].

[5] Orlov V. (2003) Profesiine stanovlennia vchyteliv mystetskykh dystsyplin. [Professional development of teachers of art disciplines]. Kyiv : Naukova dumka. [in Ukrainian].

[6] Oliinyk Yu. I. (2010) Formuvannia tvorchoi osobystosti maibutnikh uchyteliv mystetskykh spetsialnostei zasobamy kompiuternykh tekhnolohii [Formation of creative personality of future teachers of art specialties by means of computer technologies] : avtoref. dys. … kand. ped. nauk, DVNZ “Un-t menedzhmentu osvity” NAPN Ukrainy. Kyiv. [in Ukrainian].

[7] Liudmyla Masol (2015) Khudozhno-pedahohichni tekhnolohii v osnovnii shkoli [Art and pedagogical technologies in primary school: the unity of teaching and education]: yednist navchannia i vykhovannia. Kharkiv : Drukarnia Madryd,.

[8] Novikova N. V. Formuvannia piznavalnoho interesu pidlitkiv na urokakh muzyky zasobamy multymediinykh tekhnolohii : dys. … kand. ped. nauk / Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 2011.

[9] Shyp S. V. Chto takoe “muzыkalnoe proyzvedenye”? Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriia 14, 2015. Vyp. 18, S. 8-13. [Elektronnyi resurs]. Dostupno : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_014_ 2015_18_4.

[10] Shyp S. Muzychna forma vid zvuku do styliu. Kyiv: Zapovit, 1998.

[11] Varnavska L. I. Formuvannia hotovnosti studentiv do vykorystannia kompiuternykh tekhnolohii na urokakh muzyky. Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly. 2013. Vyp. 38, C. 11-15.

[12] Horbunova Y. B. Muzыkalno-kompiuternыe tekhnolohyy: k probleme modelyrovanyia protsessa muzыkalnoho tvorchestva. Sankt-Peterburh : Yzd-vo RHPU ym. A. Y. Hertsena, 2012.

[13] Dvornyk Yu. F. Formuvannia tvorchykh yakostei maibutnoho vchytelia muzyky zasobamy kompiuternykh tekhnolohii : dys. … kand. ped. nauk / Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. Kyiv, 2013.

[14] Lutsenko V. V. Formuvannia tvorchoi aktyvnosti maibutnikh uchyteliv muzyky zasobamy kompiuternykh tekhnolohii : dys. … kand. ped. nauk, Zhytomyr, 2009.

[15] Chaikovska O., Aleksandrova H. Multymediini tekhnolohii yak chynnyk formuvannia innovatsiinoho navchalnoho seredovyshcha na urokakh muzyky Ridna shkola. 2013. № 3. S. 66-69.

[16] Churakov D. H. Razvytye kreatyvnosty u studentov muzыkalnыkh spetsyalnostei vuza s pomoshchiu muzыkalno-kompiuternыkh tekhnolohyi Vektor nauky THU. 2012. № 1 (8). S. 321-324.

[17] Oleksiuk Olga, Rebrova Olena. Conceptual Ideas of Narrative Pedagogy in Professional Foration of a Music Art Teacher Yournal of History Culture and Art Reseach 7(1). Cilt 7. Sayi1. 2018. [Elektronnyi resurs]. URL: http://kutaksam.karabuk.edu.tr/index.php/ilk/article/view/1471

[18] Shcholokova Olga Art and pedagogical designing as a means of improvement of music teachers professional preparing. Economics, management, law: socio-economical aspects of development: Collection of scientific articles. 2016. Volum 2. R. 265-268. [Elektronnyi resurs]. URL: https://pdfs.semanticscholar.org/c804/35908dc1610c6ffd02893179bbd26c986352.pdf.

[19] Moskvichova Y., Mozgalova N., Shcholokova O., & Baranovska I. Historical Prerequisites for the Formation, Worldview, and Aesthetics of Romanticism: Specificity of the Ukrainian Model Journal of History Culture and Art Research, 8(4), 300-312, 2019. URL: http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i4.2314.

[20] Baranovska I. H., Mozghalova N. H. Polikhudozhnia osvita maibutnikh vchyteliv mystetskykh dystsyplin: problemy i perspektyvy” Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriia 14. 2019. Vyp. 26. C. 9-15.

[21] Baranovska I. H., Lazarenko Yu. D. Tvorcha samorealizatsiia molodshykh shkoliariv na urokakh muzychnoho mystetstvakh Molodyi vchenyi. 2018. № 5.2 (57). C. 71-75.

***Барановская И. Г., Мозгалёва Н. Г., Барановский Д. Н., Бордюк А. Н. Использование средств ИКТ в процессе дистанционного обучения будущих учителей музыкального искусства.***

*В статье рассмотрены возможности использования ИКТ в процессе дистанционного обучения будущих учителей музыкального искусства. На современном этапе развития общества информационную компетентность определенно ведущим вектором качества образования будущих учителей музыкального искусства. Установлено, что компьютерная грамотность – почва профессиональной компетентности. Отмечено, что в условиях дистанционного обучения будущих учителей музыкального искусства информационно-коммуникационные технологии используются в качестве: электронный дидактичный ресурс, сетевые технологии образовательного назначения и технологии создания образовательной среды. Представлен анализ содержания бесплатных образовательных платформ и сервисов, (Prometheus, Ed Era, WiseCow) на содержимое необходимого образовательного концепта для изучения музыкальных дисциплин. Установлено, что в начале пандемии Covid-19 участники образовательного процесса, имея низкий уровень компьютерной грамотности, пытались найти оптимальный способ, который позволил студентам продолжить обучение в дистанционном режиме. Выяснено, что дистанционное обучение будущих учителей музыкального искусства было настроено с помощью образовательных сервисов Google class, Google forms, Viber, Zoom, Google Meat; платформ Zoom, Google Meat; социальных сетей Facebook, Instagram, месенджеров Viber, Telegram и электронной почты. Большое значение имела разработка преподавателями кафедр электронных учебников и авторских дистанционных курсов "История искусств", "Игра на музыкальных інструментах", "Народоведение и фольклор Украины", "История украинской музики", "История украинской культуры", "Теория музыкальной интерпретации", "Мировая музыкальная культура", "Музыкальная педагогика и методика преподавания профессиональных дисциплин". Подчеркнуто, что дистанционное преподавание музыкальных дисциплин имеет сложности, связанные не только с особенностями Интернет связи, но и с необходимостью замены живого художественно-творческого педагогического общения на дистанционное взаимодействие.*

*Презентован специальный курс "ИКТ за специальным направлением". Приведены примеры использования специальных программных средств для записи, пересмотра и прослушивания нотного текста, аранжировки музыкальных произведений, создания и распространения видео продуктов, и тому подобное. Схарактеризовано специальные программы, навыки работы с которыми позволят будущим учителям музыкального искусства по-новому использовать текстовую, звуковую, графическую, видео информацию, создать новый образовательный мультимедийный контент.*

***Ключевые слова:*** *будущие учителя музыкального искусства; информационная компетентность; ИКТ; дистанционное обучение; компьютерная грамотность; музыкальное искусство.*

***Baranovskaya I. G., Mozgaleva N. G., Baranovskiy D. N., Bordiuk O. N. Use of ict in the process of distance learning for future teachers of the art of music.***

*The article considers the possibilities of using ICT in the process of distance learning of future music teachers. At the present stage of development of society, information competence is determined by the leading vector of quality of education of future teachers of music art. It is established that computer literacy is the basis of professional competence. It is noted that in the conditions of distance learning of future teachers of music art information and communication technologies are used as: electronic didactic resource, network technologies of educational purpose and technologies of creation of educational environment. An analysis of the content of free educational platforms and services (Prometheus, Ed Era, WiseCow) on the content of the necessary educational concept for the study of music disciplines is presented. It was found that at the beginning of the Covid-19 pandemic, participants in the educational process, having a low level of computer literacy, tried to find the best way to allow applicants to continue their distance learning. It was found that distance learning of future music teachers was established with the help of educational services Google class, Google*

*forms, Viber, Zoom, Google Meat; Zoom platforms, Google Meat; social networks Facebook, Instagram, Viber, Telegram and e-mail messengers. Of great importance was the development by teachers of the departments of electronic textbooks and author's distance courses "History of Arts", "Playing Musical Instruments", "Ethnology and Folklore of Ukraine", "History of Ukrainian Music", "History of Ukrainian Culture", "Theory of Musical Interpretation", "World Music Culture ", "Music Pedagogy and Methods of Teaching Professional Disciplines". It is emphasized that distance teaching of music disciplines has difficulties associated not only with the peculiarities of Internet communication, but also with the need to replace live artistic and creative pedagogical communication with distance interaction.*

*A special course "ICT in a special direction" was presented. Examples of using special software for recording, viewing and listening to music, arranging music, creating and distributing video products, etc. are given. Special programs are characterized, the skills of which will allow future music teachers to use text, audio, graphic, video information in a new way, to create new educational multimedia content.*

***Keywords:*** *future teachers of music art; information competence; ICT; Distance Learning; computer literacy; musical art.*

DOI: https://doi.org/10.31392/NZ-npu-150.2021.03
УДК [74.268.1]

***Бреславець Н. О., Блинова І. А.***

## ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ПРОЦЕСІВ

*Підготовка висококваліфікованих фахівців, необхідних для всіх сфер економічного і духовного життя країни, є одним з найбільш важливих механізмів розвитку сучасного суспільства, що вимагає модернізації освітніх систем. Останні розглядаються у взаємозв'язку з процесами і тенденціями розвитку світового освітнього простору, визначаючи можливості перенесення зарубіжних досягнень у вітчизняну практику.*

*Процеси інтернаціоналізації, постійно змінні потреби економіки і ринку праці з урахуванням формування загальнокультурного, наукового, професійного потенціалу фахівця призвели до необхідності акцентувати соціальну політику держав світу на проведення реформ освіти, які набувають глобальний характер.*

*Світові процеси, необхідність реорганізації системи вищої освіти відкрили можливості розвитку міжнародної співпраці і інтеграцію національної освіти в міжнародний освітній простір. Міжнародна співпраця в області вищої освіти в сучасному світі глобалізаційних процесів впроваджує в національні проекти зарубіжний досвід.*

*Сучасна система вищої освіти, як процес і продукт, виходить за межі національної держави та етнічної культури, проєктує і відображає процеси, що відбуваються в плані економіки, стаючи елементом транснаціональних соціальних зв'язків, нового типу соціальної реальності, де наука говорить однією мовою, забезпечуючи мобільність молоді в формі обмінних програм і фрілансу.*

***Ключові слова****: процеси глобалізації, сучасний університет, масові відкриті онлайн-курси (МВОК), освітні ресурси, інформаційні технології.*